

DOMOLJUB

Iznaj vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tupo državo 6 K. — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in kopije se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročila, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Stev. 12.

V Ljubljani, dne 22. marca 1917.

Leto XXX.

Ruska revolucija.

Na Ruskem je revolucija v kratkem času izpremenila notranje lice ogromne 180 milijonov broječe države. Tako kratke revolucije Rusija, ki jih je že veliko videla, ne pozna. Zunanji minister, voditelj liberalne stranke v Ljubi, Miljukov, pravi v svojem uradnem razglasu, da je tudi število človeških žrtev, ki jih je zahtevala ta revolucija, neprimerno majhno. Uspeh revolucije je, kolikor dozdej moremo vedeti, nastopen: Car je stopil, odpovedal se je prestolu tudi za svojega sina, bolhevskega dečka Alekseja Nikolajeviča. Po carjevi volji in po dosedaj veljavnih zakonih bi imela priti vladarska oblast na carjevega edinega brata Mihaela Aleksandroviča. Ta pa carske oblasti po svoji izjavi z dne 16. marca neče prevzeti, dokler se na podlagi splošne, enake in tajne volilne pravice ne izvolijo poslanci in dokler zbornica tako izvoljenih poslancev ne določi temeljnih zakonov, po katerih naj se preosnuje ruska država. Dokler se to ne zgodi, biva v rokah oblast začasna vlada, ki je sestavljena večinoma iz poslancev. Armada se je, kakor se poroča, skoraj brez izjem podvrгла novi vladi. Potemtakem moramo računati na Ruskem z velikanskimi izpremembami. Sredi vojske, ki jo zahtevala za Rusijo ogromnih žrtev, se je vzdignila ljudska moč proti neomejeni moči ruskega carja, srla njegov absolutizem in postavila celo državo na demokratični temelj. Večkrat smo že rekli, da bo vojska mišljenje ljudstva temeljito izpremenila, in da bo samostojnost državljanov in njihova vojska, ohraniti si potrebno svobodo, neprimerno zrastle. S tem moramo računati povsod. Absolutizem se nikjer ne bo držal. »Nič se ne sme sklepati o nas,

brez nas; to načelo bo v najširših slojih ljudstva prišlo do veljave. Ruska revolucija, kateri se je v prvem trenutku priklopil ves generalni štab, vojskovodje in častništvo z moštvom vred, skoraj brez izjeme, nam je zato najslajnejši zgled.

Vsak izmed nas se pa najpreje vpraša, kakšnega pomena bo ruska revolucija za vojsko. Ali se bo vsled nje zarja miru kaj preje pokazala na obzorju in potolažila žalostna potrta srca? Ali bo želja po miru v ruskem ljudstvu pomagala, da se čimprej neha divje klanje narodov medseboj?

Gotovo je na eni strani, da bo revolucija za precej časa rusko notranjo moč oslabilila. Brez vsakega dvoma je zlasti med uradništvom premnogo taktik, ki drže še vedno z absolutnim carjem, in ki nočejo ljudskega nadzorsiva. Toda to, kar vemo o izjavah začasne vlade in vojskovodij, nam govori žalibog čisto nasprotno temu, kar mi vsi želimo. V teh izjavah slišimo, da se hoče Rusija popolnoma v zmislu dogovorov z zavezniki vojskovati do konca, brez prenehanja in brez slabosti. To se pravi: Demokratična Rusija hoče vojsko še z večjo silo nadaljevati, nego jo je kazala doslej. Natančno nam je znano, da je pri revoluciji sodeloval zlasti angleški poslanik Buchanan. Pri carju in njegovih ministrih niso poslušali njegovih nasvetov in navodil tako, kakor bi bili Angleži želeli, in zato je pričel tajno zbirati vse sile nasprotne samoderstvu in bivši vladi, ki so potlej uprizorile revolucijo. Nezadovoljnosti z uradništvom je bilo povsod dovolj. Tatvin, poneverjenj, steparij pri dobavah, je bilo toliko, da se v javnosti niso dale skriti. Poleg tega je bila pa skrb za preživljanje velikih mest pod ničlo. V Sibiriji in južni Rusiji je žita na kupe, ker ga ljudje niso mogli prodati. V ve-

likih mestih je pa ljudstvo stradalo. Vzrok: zanikarne prometne zveze, nemarnost in brezbriznost. To je ljudi razjarilo. Vseh teh reči se je poslužil Anglež, da je zažgal revolucijski ogenj. Prej se je večkrat govorilo o tem, da bi bil poseben mir z Rusijo mogoč. Rusija, ki jo bo Anglež komandiral, bo seveda besedo miru izpregovorila šele potem, ko jo bo potrdil Anglež.

Pa še nekaj! Revolucija stoji v znamenju sovraštva proti Nemcem. Ta reč se kaže v vseh izjavah, kar nam jih je dosedaj znanih. Zunanji minister Miljukov je poslal o izpremembah na Ruskem uradno poročilo ruskim zastopnikom v drugih državah. Tam beremo v tem oziru te le besede: »Rusija vojske, ki skoraj tri leta sem koplje svet v krvi, ni hotela. Žrtva dobro premišljenega in dolgo pripravljane napada se bo Rusija še za naprej kakor preje bojevala proti osvojevalnemu duhu roparskega plemena, ki si domišlja, da more proti svojim sosedom postaviti neznosno nadvlado in naložiti Evropi dvajsetega stoletja silo vlade pruskega militarizma.«

Protí Nemcem je že dolgo časa tlelo v ruski državi, in sicer zlasti iz gospodarskih vzrokov. Trdili so in v tem zmislu tudi poučili zlasti ruskoga delavca, da se veliki obrt na Ruskem ne more razviti, če se nemška moč in nemški upliv v Rusiji ne stare, kar je pa le mogoče, če se nemška država znatno oslabi. Za blizu tisoč milijonov K vrednosti je zadnja leta Rusija kupila blaga iz Nemčije na leto; zlasti stroji, kemični izdelki, pa tudi tkanine so na Rusko prihajale skoraj izključno z Nemškega. Kar je Rusija kupovala surovin v drugih državah, je šlo večinoma skozi nemška pristanišča, pripeljana tja po nemških parobrodih, pod vodstvom nemških trgovcev. Polovico vse-

ra blaga, ker ga je Rusija kupila v tujih državah, je prišlo z Nemškega, z Angleškega samo ena sedmina. Poleg tega so imeli Nemci zlasti na Rusko-Poljskem skoraj vse tovarne v svojih rokah; v najbolj rodovitnih pokrajinah so bile nemške naselbine, znaten del ruskih gozdov je bil v oblasti nemškega kapitala. Inženirji, stavbeniki inštalaterji so prihajali trumoma z Nemškega in zasedli na Ruskem dobro plačane službe. S tem so agitirali nasprotniki Nemcev in razburjali, zlasti odkar se je vojska pričela, rusko javnost.

Na drugi strani pa se mora seveda spoštovati, da je Nemčija v Rusiji kupovala poljedelske proizvode: žito, les, živino, mlečne izdelke. Okrog 1800 milijonov K je znašala zadnja leta letna vrednost blaga, ki ga je Rusija prodala na Nemško. Eno tretjino vsega, kar je šlo iz Rusije ven, je kupila nemška država, Angleška samo eno petino in Francoska samo celo 14. del. Rusija je v tem oziru naši državi delala na Nemškem veliko konkurenco. Ves trgovski promet z Rusijo je za našo državo znašal par sto milijonov na leto, med Rusijo in Nemčijo pa blizu 3 milijarde. Na o seveda sedaj ruski revolucijonarji ne mislijo v upanju, da bodo s Carigradom in Dardanelami zagotovili svoje-
nu poljedelstvu nova pota v svet. Ponavljamo: sovraštvo proti Nemcem je vsaj zdaj tudi močno crožje, s katerim se bojuje ruska revolucija.

Svetovni mir.

Če je svetovna vojska, bo moral biti tudi mir svetoven. Da je pa vojska svetovna, o tem smo govorili že dozdej, kaj šele, ko se vzdigne na vojsko še Amerika in na daljnem vzhodu Kitajska, ki se menda že tudi pripravlja!

Učen Nемеc (dr. Dimmler) se je zamislil v vprašanje, kaj bo s svetovnim mirom. Kdaj bo prišel ta mir, o tem ne govori. In res se je vse nekako stemnilo. Vse čaka, kaj naredi podmorski čolni. Če se obneso in zmagajo, bo menda vojske konec poleti ali jeseni. Če ne zmagajo, pa kdo ve? Angleži že spet govorijo, da to leto še ne bo konca. A človek bi mislil, da dolgo vendarle nobeden ne bo več mogel vojske zavlačevati. Če je še kaj pameti na svetu, bo človeštvo nazadnje moralo spoznati, da bo samo sebe končalo, če ne konča vojske!

Toliko je pa gotovo, pravi ta Nемеc, da druge take vojske človeštvo ne vzdrži več. Če kdo pogleda nazaj za manj ko 50 let, ko je bila nemško-francoska vojska, bo videl, kje smo. Med tedaj in sedaj ni nobene primere več. Takrat še nihče niti mislil ni, da bi bila sploh mogoča taka vojska. Pravzaprav še početkom te vojske nobeden ni vedel, da je kaj takega mogoče: te milijonske armade, ta groza razdejanja, ta strašna borba na zemlji, v zraku in pod vodo. En top zatuli, in cela trd-

njava se zruši; en torpedo se zažene po morju, in ladja velikanka se potopi. Aeroplani je poskusila šele ta vojska; podmorski čolni so postali strah in groza šele zadnje mesece. Če bo šlo tako naprej — in šlo bo, če ne bo svetovnega miru — potem, pravi dr. Dimmler, bo s prihodnjo vojsko konec sveta. Še nekaj let in aeroplani bodo tako izpopolnjeni, da bi se v prihodnji vojski na tisoče in tisoče velikanov dvignilo v zrak in letelo čez vasi in mesta in dežele in vse razdejal in končalo. Vse, kar živi, bi se moralo globoko v zemljo zakopati, da bi ubožalo uničenju.

Vojska ni več mogoča, pravi Dimmler, torej svetovni mir!

A kako?

S sporazumom si ne obeta veliko. Ne verjame, da bi se narodi mogli sporazumeti. Češ, strasti so prevelike in ljudje se dajo prehitro nahujskati. Treba je le, da vrže kdo tu in tam izmišljene vesti v svet, pa se začne sovraštvo iznova. Kako je bilo v tej vojski, pravi. Drug drugemu so očitali, da so prelomili pogodbe, drug drugega so dolžili divjaštva, in ljudje so vse verjeli, seveda o nasprotnikih. Dandanes je toliko skrivnih potov, po katerih se pomeša laž med resnico. Ljudje mislijo, da je resnica, na je laž, mislijo, da je pravica, pa je krivica.

Tako, pravi, ne pojde. Kako pa? Edini način, se mu zdi, je ta, da se osrednje države krepko združijo. Med Angleško, Rusijo in Francijo, pravi, je preveč nasprotij, da bi se ta zveza mogla obdržati. Vojska jih je za čas združila, a že sedaj se o vsaki priliki pokažejo v njih zvezi reže. Tega med osrednjimi državami ni. Vsaka gleda na drug kraj sveta, vsaka ima drugod svoje misli in želje. Le hrbet je proti hrbtu, da se tako s skupnimi močmi lahko vsakemu upro. Ta zveza brez notranjih in zunanjih nasprotij se potemtakem lahko vzdrži. Če se, se ji bodo morale sovražne države rade ali nerade približati. Med seboj needine, bodo iskale zveze tu, kjer bo varstvo in moč. Tako bodo osrednje države kakor neko središče, kjer se bo začel mir utrjevati in širiti dalje in dalje toliko časa, da bo ta mir svetovni mir.

Toda nekaj je, na kar je treba paziti, pravi premišljivi Nемеc. Noben narod sam ne bo prinesel svetovnega miru. Če zagospoduje en narod, morajo drugi hlapčevati, tega pa noben narod neče in dandanes manj kakor kdaj. Zato je neobhoden pogoj za zveze osrednjih držav samostojnost in svoboda vseh. Le tedaj res ne bo notranjih nasprotij, če se bodo mogli vsi narodi v skupni zvezi svobodno in veselo razvijati, in le tedaj bo imela zveza tudi zaupanje drugih.

Ko smo na vseh bojiščih zmagovito vzdržali, pokažimo sovražnikom, da nismo le močni, ampak tudi pravični in svobodoljubni. Tako jim bomo izvitili zadnje orožje. Kdor pravi, da se bojuje za svobodo tlačanih narodov, ta jih bo imel vedno mnogo na svoji strani. Če pa ves svet vidi, da tisti narodi niso tlačani, ampak svobodni, se bo svet obrnil od njega, ker bo videl, da je lažnik! Ne samo zmago s krvavim orožjem, še bolj z orožjem resnice in pravice se pripravljaja svetovni mir!

Pregled po svetu.

Ce ni sama gospoda... Nemški kršč. socialci, ki so poprej tudi zahtevali nadvlado Nemcev v Avstriji, so imeli 7. marca sejo na Dunaju; poklicali so zraven tudi kmetske zastopnike, ki so naravnost povedali, da imajo zdaj vse druge skrbi, nego tlačiti druge narode ob steno. Klub je odnehal od svojih prvotnih zahtev ter se je izrekel brezpogojno za zasedanje državnega zbora.

Amerika in Nemčija. Strune napenajo, počila pa še ni nobena. Do danes severoameriške države niso pretrgale diplomatskih zvez ne z Avstrijo, ne z Bolgarijo in ne s Turčijo. Vojske Amerike tudi Nemčiji še ni napovedala, ker baje še ni dovolj pripravljena. Tako stojimo pred žalostnim dejstvom, da vojska še ne pojema, marveč se še širi.

Prekucija na Ruskem. Ruski ujetniki pripovedujejo, da je bilo v Rusiji pred sedanjo vojsko vse pripravljeno.

da se izvrši prekucija. Vojska je nemirne duhove nekoliko poparila, a žrjavica ni bila popolnoma zadušena. Ker sedanje morije na širnih bojnih poljanah le ni konca, ker ljudje po ruskih velikih mestih stradajo, so nezadovoljneži porabili to priliko ter povzročili hrupne demonstracije v Petrogradu, Moskvi in drugod. Časopisi nekaj dni niso izšli, promet na železnici je bil oviran. V tem so pa protivladni angleško nadahnjeni Stanidume (ruske zbornice) stopili na plan.

Odbor 12 članov (dume) se je v Petrogradu polastil vse moči. Dal je ministre zapreti; vojaštvo, ki je bilo zbrano v mestu (30.000 mož) je stopilo na stran prekucuhov, ker so bili prepričani, da delajo s tem za mir. Toda revolucionarji hočejo le svobodnejšo ustavo in več pravic. Revolucija torej ni izbruhnila zaradi miru.

Novo ministrstvo je sestavljeno iz članov dume. Ministrski predsednik in notranji minister je knez Lvov, predsednik zveze zemstev. Zunanji minister: petrogradski poslanec Miljukov. Pravosodni minister: saratovski poslanec Kerenski. Prometni minister: podpredsednik dume Ukrašov. Trgovinski in industrijski minister: poslanec Konevalov. Naučni minister: moskovski vseučiliški profesor Manuilov. Vojni in začasni mornariški minister: Gučkov. Poljedelski minister: petrogradski poslanec Singarev. Finančni minister: kijevski poslanec Terestčenko. Državni kontrolor: kazanski poslanec Godnev.

O početku revolucije. V Petrogradu je bilo zaradi prehrane veliko pritožb; živil je prihajalo z železnice premalo (90 voz vsak dan, namesto 370.) Ljudje so dolžili vlado, ki je izdala več odredb, da vzdrži red. Vlada je tudi razpustila državni zbor. A дума je sklenila, da zboruje dalje. Sestavil se je odbor, ki se je proglasil za začasno vlado. Ta vlada je imela zaslombo pri pobujenem prebivalstvu in pri posadki glavnega mesta. Ministre so prijeli in zaprli, sestavili pa nov kabinet. Nemiri so se pojavili že 9. marca. Množica je naskakovala trgovine; veliko ljudi je bilo ubitih.

Kakor je poročala petrogradska brozovajna agentura, so vse ruske ministre zaprli. Zdaj zaprti ruski kabinet je bil sledeče sestavljen: min. predsednik knez Galicin; notranji minister Protopopov; zunanji minister Pokrovski; finančni minister Bark; trgovski minister Timirjasev; vojni minister Beljajev; poljedelski minister Ritih; mornariški minister Grigorovič.

Podrobnosti iz zadnjih dogodkov. V Moskvi so bile velike manifestacije. Red se vzdržuje s pomočjo vojaštva. Več tisoč orožnikov in policijskih uradnikov so zaprli; politične jetnike pa izpustili. — Na Finskem je prenehal železniški promet; železniške proge so na več krajih razdrte. — Najhujši ulični boji v Petrogradu in v Moskvi so bili v nedeljo 11. marca. V boj so posegale strojne puške, oklopni avtomobili in

drugo orožje. — Če je res, da so uporniki umorili ministra Stürmerja in Protopopova, je znamenje, da je moral populični boj divjati z vso besnostjo; ubitih je baje nad tisoč ljudi. —

Nova vlada bo dobro izhajala, če bo v Petrogradu dovolj živil; odločeval bo želedec. Na vojaštvo se ne more zanašati, ker tu bo imela odločevalno moč beseda — »mir«.

O Bagdadu sedaj veliko pišejo. Kratko poročilo: »Bagdad je padel — v angleške roke« ima za Turčijo in zaveznike pač nekaj grenkega v sebi, kajti to mesto ob reki Tigridi v rodovitni ravnini je važno prometno središče ter v gospodarskem oziru velikega pomena. Pot tja na vzhod do indijskega zaliva je takorekoč zaprta. — Na vojni položaj v Evropi ta angleški uspeh pač ne bo imel posebnega vpliva. V koliko bodo morali Turki izravnati svoje fronte, je odvisno od tega, če bodo Angleži prodirali. — Iz Bagdada je turška oblast že 23. februarja dala odpeljati vse dragocenosti.

Ustavni upravitelj Rusije Mihail Aleksandrovič.

Kitajska je že razdvojena z Nemčijo. Dne 14. marca je odnotna republikanska vlada pretrgala diplomatske zveze z Nemčijo. Kitajska vlada je zaplenila 30 nemških parnikov v Šangaju.

Svetovna vojska.

Italijanski napad pri Kos'anjevic. — **Živahniji boji na Tirolskem.** — **Francoski napadi pri Bitolju.** — **Pripravljalni boji na Francoskem.** — **Turki izgubili Bagdad.** — **Uspeh podmorske vojske.**

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Napad Italijanov pri Kostanjevici. 16. marca zvečer so Italijani zelo obstreljevali s topovi naše postojanke pri Kostanjevici. Nato je sledil napad sovražne pehote, ki je pa bil odbit. Dru-

gače je bilo na primorskem bojišču, zlasti okrog Gorice, precej mirno.

Živahniji boji na Tirolskem. Severno od Asiaga so naši naredili v velikanskem snegu več predorov v sovražnikove postojanke. Skozi te rove so udrli oddelki graškega pešpolka št. 27 in uničili bivališča Italijanov, ki so imeli krvave izgube.

Italijanom že preseda vojska. V Švico prihajajo iz Italije poročila, da se je Italijanov ohladilo navdušenje za vojsko in da so je že siti do grla. Radi poostrene podmorske vojske pride v Italijo tako malo preemoga, da je moralo že več tovarn ustaviti delo. Celo neki minister se je baje izrazil, da je sedanji položaj za Italijo nevzdržljiv. Vedno bolj prodira prepričanje, da Italijani v vojski ne bodo mogli nič več doseči, ampak da lahko celo kaj izgube. Utrujenost in pobitost se vedno bolj širi med prebivalstvom.

RUSKO-ROMUNSKO BOJIŠČE.

Revolucija in vojska. Ruska revolucija bo gotovo kolikortoliko vplivala tudi na vojaški položaj. Če bo hotela nova vlada pomiriti pobunjeno, lačno množico delavstva in meščanstva, bo morala skrbeti predvsem za velik dovoz živil v velika mesta. V ta namen potrebne železniške vozove bo vlada morala vzeti vojaški upravi in uporabiti. Vse to bo oviralo vojaške transporte in vojne priprave v precejšnji meri. Zadnja poročila so naznanjala, da je bila ruska armada že popolnoma pripravljena za ofenzivo; toda novi preobrat v državi jo je gotovo za nekaj tednov preprečil.

Mali spopadi v Galiciji. Zadnje dni so prihajala z rusko-romunske fronte poročila le o manjših bojih. Severno od železnice Zloczow—Tarnopol so zavezniške čete udrle v neko sovražno postojanko, porazile sovražnika ter uplenile 320 Rusov in 13 strojnih pušk. Tudi pri Brzezanih — v Galiciji — se je našim popolnoma posečilo neko tako podjetje; napadli so sovražne jarke in jih osvojili. Ko so uničili vse utrdbe, so se vrnili z 260 ujetniki. Severno Stanislavova so zavezniški ujeli 106 mož.

MACEDONSKO BOJIŠČE.

Odbiti sovražni napadi. Na ozkem in goratem ozemlju med Ohridskim in Presepanskim jezerom so franc. čete pretekli teden pogosto napadle zavezniške postojanke. Toda kolikor napadov so uprizorili, toliko porazov so doživeli. Da so pričele francoske čete napadati ravno v tem težavnem ozemlju, bo pač vzrok v tem, ker tu grozi velika nevarnost, da pridejo zavezniški okrog jezera za hrbet sovražni armadi pri Bitolju.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Pripravljalni boji. Na francoskem bojišču so se začeli uvodni boji k velikim spomladanski ofenzivi zlasti na desnem nemškem krilu. Tu lahko ločimo dve bojni črti: prva sega od morja do Arrasa, druga od Arrasa do mesta Peron-

ne. V zadnjem oddelku so Nemci pretečeni teden zopet prostovoljno prepustili sovražniku nekaj najsprejnejših postojank, da skrajšajo bojno črto in tako olajšajo brambo.

Uspešni nemški napadi. 19. marca so nemške stotnije popoldne naskočile jugovzhodne dele gozda Malancourt, severozapadno od Verduna. Na vzhodnem pobočju višine 304 so udrle v sovražne jarke, na enem mestu v širini 500, na drugem v širini 600 metrov in ujele tam blizu 500 francoskih vojakov. Nočni protinapadi Francozov so bili odbiti. Podoben sunek se je Nemcem posrečil tudi na južnem pobočju višine »Mrtvi mož«.

TURČIJA V VOJSKI.

Angleži v Bagdadu. V začetku letošnjega leta so Angleži začeli pritisniti na vseh frontah na Turčijo. Od Sueškega prekopa so prodirali proti severovzhodu. Tu so jih Turki ustavili na polotoku Sinaj. Več sreče so imeli v Mezopotamiji. Tu so zbrali veliko premoč, uredili svoj dovoz po reki Tigris in po suhem iz Indije in prisilili Turke, da so popustili svoje postojanke v Felahiji in pri Kut el Amara ter se umaknili proti Bagdadu. V dneh od 7. do 9. marca so tu nastali hudi boji. Angležem se je posrečilo, da so Turke iznova prisilili k umikanju. Turki so morali popustiti Bagdad, kamor so vkorakali Angleži v nedeljo 10. marca. Turške čete so se zopet ustavile par milj zahodno in jugozahodno od Bagdada.

Z Bagdadom so prišla Angležem v roke tudi znamenita mohamedanska svetišča v ondotni okolici, s tem so dosegli neko oblast nad ondotnimi mohamedanci.

Vsled dogodkov pri Bagdadu so bili Turki prisiljeni, da so se umaknili tudi v Perziji. Na Kavkazu se morajo Turki ustavljati močnejšemu ruskemu pritisku.

PODMORSKA VOJSKA.

Uspeh v februarju. Šele sedaj se more približno določiti, kaj je dosegla poostrena podmorska vojska v prvem mesecu. Nemški uradni krogi sodijo, da so februarja potopili podmorski čolni in mine 368 ladij; njihova prostornina znaša 781.000 ton; angleških ladij je bilo potopljenih za 500.000 ton, to je 30 odstotkov njihove trgovinske mornarice. Sam angleški mornariški minister je priznal, da je položaj Anglije zelo resen, da je dovoz živil v veliki nevarnosti in da se bodo morali Angleži omejiti na najpotrebnejše in z nami vred čutiti pomanjkanje živil.

Zadnji čas potopljene ladje. Dne 14. marca naznanja nemško uradno poročilo, da so podmorski čolni potopili 17 parnikov, 2 jadrnice in 3 ribiške ladje; prostornina teh je obsegala 48.150 ton. Neki podmorski čolni je potopil tudi sovražno križarko. 19. marca se pa zopet naznanja, da so potopili čolni-potapljači v Angleškem kanalu, na Atlantskem in Severnem morju 16 parnikov in 8 jadrnic v skupnem obsegu 116.000 ton.

Tedenske novice.

† **Deželni glavar Oton pl. Detela** je zaželel, ko je videl, da se mu bliža zadnja ura, da bi bil pokopan v domačem kraju, zato se ga uro pred smrtjo prepeljali na Ajmaňov grad. Prostor za zadnji počitek si je izbral na pokopališču v Zabnici. Ob grobu mu je v slovo izpregovoril deželni odbornik msgr. dr. Lampe, ki je našleval zasluge pokojnega za Kranjsko deželo in kmečki stan. Deželi je bil moder in previden gospodar; ravnal se je po starem in preizkušenem gestu: Vse za vero, dom, cesarja!

Novi župniki. Za župnika v Gorenji Logatec pride gosp. Fr. Kerhne, župni upravitelj v Vavti vasi. — Na župnijo Planino pri Vipavi je bil umeščen gosp. Fr. Govekar.

Generalni ravnatelj je postal dose-danji ravnatelj Kmetijske družbe na Kranjskem, g. Gustav Pirc. Družbeni odbor je v seji 12. marca hotel s tem imenovanjem izreči g. Pircu priznanje za njegove velike zasluge, ki si jih je pridobil za povzdigo kmetijstva na Kranjskem.

Hruševje pri Postojni pogorelo. V petek, dne 16. t. mes., okoli pol 11. ure dopoldne, je pričelo goret v vasi Hruševje. Ogenj je nastal v hiši Antona Debevec v dimniku. Vsled silno hude burje je bila v nekaj minutah v plamenu cela gorenja vas okrog cerkve, ne da bi bilo mogoče ogenj zabraniti. Na pomoč je prihitelo takoj domače vojaštvo s svojim poveljnikom, ki se je odlikovalo z neustrašenim delovanjem in rešilo še nekaj poslopij pred ognjem. Pogorelo je 15 poslopij. Cerkev sama sredi vasi, ki je bila ves čas v dimu, je ostala nepoškodovana. Domačini sami si niso znali v silni naglici pomagati. Požarne brambe: domača, razdrška in postojnska žalibog niso mogle pomagati vsled pomanjkanja vode. Izmed ljudi se ni nihče ponesrečil, rešena je bila tudi živina, le nekaj mladih prešičkov je pogorelo. Nekateri so pa izgubili vse svoje borno imetje, še obleke niso rešili. Beda je strašna, zlasti v tem pomanjkanju. Dobra srca, pridite na pomoč!

Ni jesti... V Zadru so poslali bogoslovce I. in II. leta domov, ker pomanjkuje živeža.

V zmedenosti se je utopila v domačem vodnjaku gospodinja Alojzija Kranjc v Nandanjem selu. Zapustila je tri majhne otročiče; mož je v ruskem ujetništvu.

Ubožcem. V mariborski škofiji nabrana živila se bodo razpečala za Veliko noč med pomanjkanje trpeče delavce in ubožce, ki nimajo nič imetja. Odbor duhovnikov in enega uradnika, ki ima to oskrbo, je pod vodstvom ondotnega prevz. knezoškofa.

Umrli je v begunskem taboru v Steinklammu dne 11. marca previden s sv. zakramenti bivši trgovec v Avčah pri Kanalu, 67letni Peter Z b o g a r. N. p. v m.!

Mirovni dan ali dan molitve za mir naj bi bil 25. sušec, dan Marijinega Oznanjenja; tako je želela moška Marijina družba znanega mesta Haag na Holandskem,

ki je razposlala vsem 42.000 kongregacijam širnega sveta oklic v ta namen. Dne 25. marca naj bi imele vse mirovno pobožnost, da bi bili dokončani dnevi bridkosti in gorja.

Ali bi šlo? Židovski listi poročajo, da se pečajo na Dunaju v finančnem ministru-stvu za načrtom, kako bi podržavili vse ljudske šole.

Vojaške novice.

Črka »K«. Na vojaških čepcah in gumbih bodo odslej zamenjali črke »F, J, I.« s črko »K« kot začetnico cesarjevega imena.

Kot vojni kurat je vpoklican P. Engelbert Klasinc, frančiškan in učitelj v Novem mestu.

Srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda je dobil posestnikov sin Alojzij Bogataj iz Dolenje Dobrave, občina Trata nad Škofjo Loko. Udeleževal se je pretečeno leto bojev proti Rusom ob Dnjestru in v Besarabiji, sedaj pa proti Romunom.

Vsled ran, dobljenih leta 1915, na italijanskem bojišču, je umrl 15. marca v bolnišnici Ljudskega doma v Ljubljani črnovojni g. M. Piber, brat župnika in poslanca č. g. Janeza Pibra.

Zdravilišče za jeticne. Ljubljanska veletržca J. in H. Krisper sta darovala vsak po 10.000 K deželni komisiji za oskrbo vračajočih se bojevnikov na Kranjskem. Ta komisija bo zgradila na posestvu graščine Goinik pri Tržiču na Gorenjskem zdravilišče za ozdravljive jeticne.

Padel je v Galiciji 20letni vojak Andrej Štucin iz Zakojce. Bil je priden mladenič. Naj počiva v miru! — Blizu Gorice je padel Tomaž Berce, posestnik na Kresniškem vrhu.

Po tri in več mesecev romajo drobne kartice naših ujetnikov, preden pridejo iz daljne Rusije do nas. Te dni se je prvi-krat oglasil desetnik L o v r e n c J e r a m, doma v Novi Oselici. Pravi, da je pisal že veliko kart, odgovora seveda ni dobil nobenega, ker so ga domači pogrešali. — Po 13. mesecih negotovosti se je zglasil iz ruskega ujetništva Ant. Blažič, doma v Rovtah pri Logatcu. Zatrjuje, da je poslal domov gotovo že 100 kart. Žena in otroci so se močno razveselili nenadnega sporočila. — Fr. Sopotnik (iz Pošine pri Trojanah) je bil že dvakrat obžalovan kot mrtev; zdaj je po presledku 11 mesecev zopet pisal iz ujetništva. Godi se mu slabo, ker je bolan; želi, da bi mu domači poslali zdravil.

Šola za invalide. Ni vsem znano, da imamo v Ljubljani na c. kr. obrtni šoli že dalj časa šolo za slovenske invalide. Sedaj se poučuje 25 mož. Večina ima seveda le eno željo: priti čimpreje domov.

Tri četrtnine vojaštva za mir. Neki italijanski narednik, ki je bil te dni na tirolski fronti ujet, je v pogovoru zatrjeval, da je tri četrtnine laške vojske proti nadaljevanju krvavega klanja. Navdušenje za vojsko se je spremenilo v navdušenje za mir. Med civilisti vse tarna, joče in zdihuje.

Ogromno vojaštva. Listi napovedujejo veliko ofenzivo na zahodu, kjer imajo

Angleži na prostoru od Yperna do Peronne pripravljene poldrug milijon vovjakov.

Tvornica — v zrak. V Kingslandu se je razletela dne 11. marca kanadska tvornica municije. Škode je nad 100 milijonov kron. Vse je zdrobljeno. Koliko ljudi je mrtvih, ne marajo izdati. Kmalu nato je eksplodirala smodnišnica v Haskenu (New-Yersey); uničen je ves okoliš.

Razne novice.

Vsi dragi in mili... Naš cesar ljubi vse narode svoje širne monarhije z enako ljubeznijo, zato so mu jeziki vseh narodov enako mili. O priliki, ko so se mu poklonili deželni zastopi, je n. pr. gorški dež. glavar predložil svoj nagovor samo v nemškem jeziku. Cesar mu je še pred nagovorom sporočil, naj se posluži tudi obeh deželnih jezikov, ker hoče sam tudi v deželnih jezikih odgovoriti. Tako je bil cesar ob sprejemu gorškega deželnega odbora pozdravljen tudi v slovenščini ter je tudi sam slovenski odgovoril.

Dar sv. cčetu. Malo dni pred smrtjo je pokojni cesar Franc Jožef I. poslal papežu Benediktu XV. dar 100.000 K, ko Petrov novič.

Umril je katol. patriarh v Carigradu msgr. Cepetelli.

Še bomo kaj deležni. V Zagrebu so zaplenili po raznih trgovinah 105 sodov (25.000 litrov) finega francoskega namiznega olja v vrednosti 420.000 K.

Omejena uporaba papirja. V trgovinskem ministrstvu se je osnoval urad, ki bo določal, koliko papirja sme porabiti ta ali oni časopis. S tem bo obseg marsikateremu dnevniku omejen.

Pusto se bodo držali pivopivci, kajti vse kaže, da v prihodnjem času piva v Avstriji sploh ne bodo varili več. Za zdaj so pivovarnam nakazali nekaj malega žitnih potrebščin; v bodoče še tega ne bo, ako se razmere ne izpremenijo.

Nemški kancler je bil več dni na Dunaju. Imel je važne razgovore z ministrom za zunanje zadeve grofom Czerninom.

V Berlin se je pripeljal iz Amerike dobi nemški poslanik grof Bernstorff dne 13. marca zvečer. Z njim je došlo še 20 uradnikov pri poslanstvu.

6. vojno posojilo podpisujejo sedaj v Nemčiji; zaključijo se 16. aprila. Upajo, da bo to novo posojilo doneslo državi 15 milijard mark.

22.000 hektolitrov žita na enem žitnem polju so pridelali lani v bližini mesta Cincinnati v Sev. Ameriki. Polje je razdeljeno na 6000 njiv, ki jih obdelujejo seveda samo s stroji.

Morski zmaj. Početkom marca je napadel v Severnem morju veliko švedsko ladjo »Prometeus« pomorski kit, ki je bil dolg 29 m. Vijaki so se zarili v meso zverjadi, da se je ladja ustavila. Nato so streljali na ribo z brzostrelnim topom in jo ugonobili.

Dopisi.

Stara Loka. Težki časi vojske so segli tudi v naša društva, pobrali večino vnetih, zvestih članov, razkropili jih na vse širne strani naše dorogine. Med njimi so tudi taki, ki se ne vrnejo več. Dal so Bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega. Domača gruda jih ne bo krila; mrzli dih tuje zemlje jih je vspaval v večni sen. Čast in nebeški mir vam, junaki! Več jih ždi in hrepeni po domovini v ujetništvu. Ti se vrnejo; Bog daj! Več jih še neustrašeno vztraja na bojiščih, da čuvajo Avstrijo, naš dom. Prišel bo dan vrnitve in vsa srca bo objel vesel, srečni mir; raztopile se bodo te svinčene megle gorja in solza, in tedaj bomo iznova začeli živeti. Da pa junaki ne bodo mislili, da smo med tem počivali, spali, naj pričajo naše žaljave roke, naša polja, da, tudi vrtna greda. — Kaj pa naša izobraževalna društva? Vojakom na fronti ustanavljajo vojaške domove za razvedrilo duha, srca. Ali naj domače ognjišče izobraževalnega dela zaspi v zahvalo zato, ker se junaki borijo na frontah za nas? Ne, to ne sme biti! Zato zdaj tem potem javno kličemo, naj se iznova oživi naše izobraževalno društvo! Naj vsi dosedanji člani ostanejo zvesti, naj pristopi čim več novih. Vsaka zavedna, katoliško misleča hiša naj da vpisati vsaj enega člana. S tem koristi sebi in narodu. Po vojni bo boj kot kdaj treba skupnega dela na socialnem polju. Poskrbljeno bo za predavanja, v kolikor bodo razmere dopuščale. Knjižnica ima na razpolago čez 400 knjiž; za nakup novih se bo skrbelo. V društveni sobi so na razpolago časopisi. Vabite se vsi brez razlike stanu in spola. Vsak član ima pravico: a) udeleževati se občnih zborov, predavanj, pouka in veselice; b) govoriti na zborih, staviti predloge, voljen biti; c) vsakemu umrlemu članu poskrbi odbor častno spremstvo z društveno zastavo, vencem in sv. mašo, katere se po možnosti udeležijo vsi člani. Junaki nam ohranijo domovino, mi jim moramo ohraniti dom poštenega razvedrila doma.

Iz Trčiča. V zadnjem času se je po tu nastajenih vojakih izvedelo o smrti predliniškega delavca Janežiča, ki je padel na srbskem bojišču že leta 1914. Od tedaj ni bilo nobenega glasu o njem. Zapušča vdovo in več nedoraslih otrok. — V Judenburgu je umrl v vojaški bolnišnici za pljučnico Franc Mokorel, črnovojnik. Pokojni je bil mnogo let cerkvenik v Bistrici. Vsled svojega prijaznega in veselega značaja je bil splošno priljubljen, zato je bila pa tudi žalost po vasi splošna, ko se je izvedela ta novica. Naj počiva v miru v tuji zemlji! — Vse Marijine družbe bodo imele 25. t. m. mirno pobožnost s skupnim sv. obhajilom in popoldansko svečanostjo.

Iz Petrove vasi. Dne 7. marca je umrl za dobljenimi ranami posestnik Janez Rožič iz Gorenje Pake pri Crnomlju. Pri vojakih je bil 15 mesecev. Svoji ženi je pred kratkim pisal, da pride morda za spomladanska dela na dopust. O njegovi smrti je sporočil domačim g. vojni kurat Pöll. Ko tolaži ostale, sporoča, da je pokojni z veliko pobožnostjo prejel sv. zakramente. Kompaniji je žal za dobrim, vrlim junakom. Kot vojak je podpisal vojno posojilo. Bil je mirnega, tihega značaja, vzoren gospodar, ki je živel le svoji družini in gospodarstvu. Zapušča mlado vdovo in pet nedoraslih otrok. V občini Petrova Vas je Janez Rožič prvi gospodar, ki je dal življenje za domovino. Preostalim bodi Bog v tolažbo!

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Za umetna gnojila bo trda. Razumne gospodarje je začelo skrbeti, kako bo z našo žetvijo, če ne bo umetnih gnojil. Že kmetje vedo, da na mnogih njivah ajda ne porata, če ni bilo na vrezdah superfosfata. Po ajdi je bila vselej dobra vsled gnojenja s superfosfatom naslednje leto pesa, koruza, pa tudi vsak drugi pridelek. Ker zdaj ni mogoče dobiti fosforita iz inozemstva, še misliti ni, da bi nam bil za ajdo pravočasno na razpolago super-

fosfat. — Zlindra je za ajdo tudi dobra, saj ima 12 do 18% fosforove kisline v sebi. Tudi te ni mogoče zadosti dobiti. Iz Nemčije so je pripeljali pred vojsko k nam do 30.000 vagonov. Zdaj je Nemci ne puste čez mejo. — Izvedenci računajo, da bomo imeli le vsled pomanjkanja fosfornih gnojil 7.000 vagonov manj žita, ki bi bilo vredno nad 200 milijonov kron. — Kdor more še Zlindro dobiti, naj se požuri. Porabi naj se prav vsa gnojnica. Noben delavec ne bo toliko zaslužil, kakor oni, ki bo gnojnico vozil.

O krompirju. Urad za ljudsko prehrano je zvišal ceno krompirja od 9 na 13 kron. Čisto prav so gospodje sklepali, da je boljše malo dražje plačati, kakor brez krompirja biti. Prejšnja cena je bila tako nizka, da se res ni izplačalo krompir saditi. Mnogo kmetov je res mislilo pridelovanje krompirja kolikor mogoče omejiti... »Čim več ga bomo imeli, tem več ga nam bodo vzeli.« Taka namera in tako govorjenje je res nesramno. Kmetje bodo morali preživeti sebe, svoje živali in mesta. Čim manj bodo pridelali, tem manj bo zanje ostalo. V sedanjih časih mora pa vsak storiti, da tudi gospodarsko zmagamo. — Nekaterim bo manjkalo semena. Da bodo mogli vsi krompir saditi, naj se povsod mesto celega krompirja rabijo za seme le narezani kosčki. Pri nas jih sadimo že več let, toda nobenkrat se še ni poznalo, da bi bilo v jeseni zaradi tega manj krompirja.

Prehrana v mestu in na deželi. Po mestih primanjkuje hrane raznim družinam. Boljši stanovi so poleti navadno na deželi stanovali, kjer so ložje hrano dobili. Zdaj se pa na mnogih krajih branijo tujece, ki koristijo le gostilničarjem, drugim pa ne prinašajo posebnega dobička. Uradniki in vsi drugi, ki si morajo tudi na deželi hrano kupiti, so pa vsled njih na slabšem. Manjka pa zdaj povsod.

Prehrana otrok v Nemčiji. Najtežje je ofroke prehraniti. Ker bo zdaj na kmetih veliko dela, so nekateri kmetje na Nemškem vzeli otroke iz mest v svoje družine, da se preživijo, pri delu pomagajo in si zdravje uredijo. Za take naseljence so sestavili na Nemškem posebna pravila, ki se glase:

1. Otroci, ki se prevzamejo na deželo, morajo biti popolnoma zdravi; to mora potrditi zdravnik. Sprejmejo se brezplačno, za enkrat do konca vojske.

Če otrok iz katerega koli vzroka ne ugaja, se vedno lahko nazaj da.

2. Kdor otroka sprejme, določi sam poprej, ali hoče deklico, ali dečka, in v kateri starosti. Za otroka dobi prejemnik potrebne karte za živila.

3. Starši (ali občina, iz katere je otrok doma) morajo preskrbeti otroku obleko in za slučaj bolezni zdravnika in zdravlila. Prevozne stroške morajo trpeti otrokovi starši ali njih zastopniki.

4. Prejemniki morajo za otroka kakor starši skrbeti in jih nadzorovati. Za nesreče, ki bi otroka zadele, niso odgovorni.

5. Starši svojih otrok ne smejo obiskati. Če vendar pridejo, morajo otroka nazaj vzeti. — Če je pa to izjemno potrebno, jih bo župnik obvestil.

6. Otrokovi starši ne smejo prejemnika za živila prositi. (Bog ve, če se to izpolnjuje?)

7. Otrokov zastopnik pismeno potrdi, da sprejme vse te pogoje.

V okraju Cloppenburg, ki šteje

manj, kakor prejšnja leta v tem času. Pozna se, da ne morejo za živino dobiti močnih krmil. Ker je žita malo, se mleka več doma porabi. Tako trpe vsled vojske po vsem svetu.

»Šika« se jim. Najbolj se vojska Lahom utepa. Laški delavci so prinesli iz naših in drugih dežel več sto milijonov lir, zdaj pa niti vinarja. Tujci so pustili vsako leto čez 1100 milijonov, zdaj jih je le malo. Pomanjkuje lesa in premoga in skoro vseh drugih reči.

Razno. Izkušnje s koprivami so še dobro obnesle. Izmed 300.000 q je bilo seveda komaj osmi del porabnega blaga. Iz tega so pa napravili prav porabno tkanino. Po poročilu »Reichspost« so na Dunaju ljudje v veliki zadregi. Manjka celo manufakturnega blaga; obleke ni zadosti. Kar je še, porabi vojaštvo. Svetovali so, naj ljudje dajo popraviti in zakrpati staro blago. Naj zgine oni neumni predsodek, kakor da bi gospoda ne smela imeti zašite obleke. Kmet je tudi večkrat strgan in umazan. Dobro bi pa bilo, pobrati giz-

ga pravočasno sejemo in pravilno gojimo. Glavna zahteva je, da sejemo dovolj zgodaj in v primerno zemljo. Do srede marca bi moralo biti seme v zemlji. Sejemo v vrste, ki so po 20 cm vsaksebi. Setev prav dobro potlačimo. Na 1 kvadr. meter računimo kvečjemu 2 grama semena. Čebula hoče imeti močno, globoko, iz prejšnjega leta gnojno zemljo. Za svež gnoj ne mara. Kmalu potem, ko seme ozeleni, rastlinice prepulimo na kakih 15 cm razdalje. Rastline, ki jih izpullimo, lahko presadimo na dobro pripravljeno gredo. Med letom je treba čebulo tri- do štirikrat opleti in okopati.

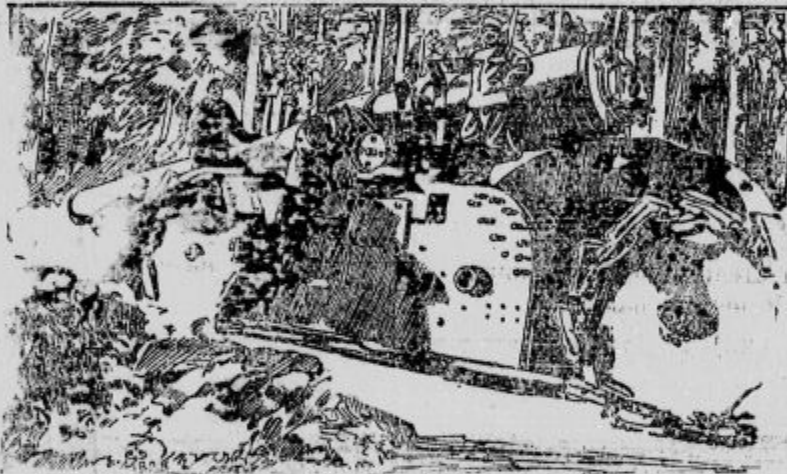
S pomočjo gorke grede jako lahko vzgojimo iz semena v enem letu debelo čebulo, pa prihranimo več kot polovico semena. Vsej začetkom marca seme v gorko gredo (6 g na 1 kvadr. meter)! Iz tega dobiš čez 1200 sadik. Seme kmalu skali in se sadike do maja okrepe, da so prav močne. V prvi polovici maja jih presadi na dobro pripravljene gredice v vrste po 20 cm narazen in 15 cm v vrstah! Avgusta boš imel levo debele čebulo.

Kdor čebulne rastlinice, vzgojene v gorki gredi ali pa tudi na planem v sejalicah, presaja, jih mora previdno privzdigniti s kako lopatico ali pa roko iz zemlje. Ako jih puli, jim potrga korenine in take rastline se potem ne primejo rade. Vsaki rastlinici prikrajšamo z nohti koreninice, preden jo vsadimo. Posaditi jih moramo tako, da pridejo v zemljo samo korenine, ne pa del stebelca, iz katerega se pozneje razvije čebula. Nič ne dě, ako rastlinice padejo po tleh; v malo dneh se dvignejo vse in v primerni zemlji rastejo prav hitro in bujno. Dobro razvita čebula mora biti trda, težka in mora imeti tenek vrat. Taka pa zraste le iz semena in tedaj, ako se je razvijala na površju zemlje.

Enoletna čebula iz semena vzgojena je veliko trpežnejša nego taka iz čebulka. Sedaj je zadnji čas, da se useje čebulno seme.

Sejte veliko čebule! Pridelujte veliko čebulnega semena!

Pazite pri obrezavanju trti! Huda letošnja zima je v mnogih vinogradih, zlasti v nizkih legah na Dolenjskem, uničila dosti trtnih očes. Na videz nepoškodovane trte bodo pokazale, ko odženejo, koliko škode je na njih mraz napravil in marsikateri vinogradnik bo trpel škodo, ako se ji ne izogne že zdaj pri reznji. Če so nam posamezna očesa na trti pozebla, lahko škodo popravimo pri reznji s tem, da pustimo na trtnih mladikah nekaj več očes kot sicer. Koliko očes je treba več trti narezati, to doženemo najbolj zanesljivo na sledeči način: Od vsake vrste, ki jo imamo v vinogradu, odrežemo pred reznjo trt po kakih pet do deset mladik. Na teh mladikah prerežemo vsako trtno oko po dolgem od špice proti lesu in eno polovico očesa z nožem odlučimo. Sedaj bomo takoj videli, ali je oko zdravo ali ne. Če ima na sredi zeleno zrklo (srce) v obliki malega, zelenega stožca, potem je zdravo. Če pa

Uplenjen italijanski top, ki je bil poprej na bojni ladji.

30.000 ljudi, so sprejeli pod temi pogoji 1000 otrok.

Mleko. Moravska mora dajati na Dunaj vsak dan 120.000 litrov mleka in 74 centov masla. Za to maslo se porabi okoli 185.000 litrov mleka. Imajo še 367.583 krav, torej se od vsake krave skoro en liter mleka porabi za Dunaj. Le od 185.000 litrov ostane posneto mleko doma. Moravska ima sama veliko mest in tovarn, kjer je znatno pomanjkanje mleka. Na deželi naj bi prišlo na vsakega človeka četrta litra, v mesih osminka litra mleka na dan. Moravske mlekarnice so bile pred vojsko skoro najboljše v Avstriji. Zdaj imajo za mleko in maslo določene najvišje cene, ki so po raznih okrajih zelo različne. Množina mleka v mlekarnah je padla od polovice do ene tretjine. Mlekarnice so vezane na najvišje cene, drugi pa skrivaj prodajajo. Pri nas so nekatere mlekarnice prenehale; druge imajo komaj toliko mleka, da životarijo.

Množina mleka je še v Švici padla za dobro tretjino. Januarja so dobile mlekarnice čez 4 milijone litrov mleka

daljnim osebam, zlasti pa ženskam prav vse, kar imajo preveč obleke; saj gre za obstoj države. Nekateri imajo še cele skladovnice najboljših obleke. — Na ta način bi se res veliko dobilo. Dobri ljudje pa nimajo, ker so vse dali, kar so mogli pogrešati, ko se je za ranjence pobiralo.

Veliko čebule!

Čebula je ena izmed tistih zelenjadnih ali pravzaprav dišavnih rastlin, ki je neogibno potrebna v vsaki kuhinji menda vsak dan. Vsled tega je najbolj primanjkuje in je zato tudi neznansko draga. Če čebulka stane 1 kg do 16 K; kilogram čebulnega semena pa prodajajo v Nemčiji po 50 M = 75 K in še dražje.

Pri nas pridelujemo čebulo navadno iz čebulka, kar je vsekakor najlažje in najhitreje. Prav tako se lahko vzgoji v enem letu naravnost iz semena, ako

¹ Iz »Sloven. Sadjarja«, ki ga vsakomur toplo priporočamo. Uredn.

je ta stožič črn ali rjav, je oko pozebljeno. Ako na ta način doženemo, da je n. pr. pri kraljevini (ki je prav občutljiva), pozeblo od 100 oces 25, tedaj vidimo, da je povprek ena četrtnina oces pri tej vrsti suhih in da moremo narezati za eno četrtnino oces več kot sicer, da ne bo škode pri pridelku. Če smo tedaj došle bili vajeni puščati trti n. pr. en reznik dveh oces in en šparon šestih oces (skupaj osem oces), bomo v tem slučaju pustili trti za eno četrtnino, to je za dve ali še bolj sigurno za tri očesa več, tedaj znabiti enega več na rezniku in dva več na šparonu. Narezali bomo tedaj trti tri očesa na rezniku in osem na šparonu. Čeprav potem tri pozeblena očesa izostanejo in ne odženejo, ne bomo imeli nič manj pridelka kot če ne bi bilo nič pozeblo in bi rezali krajše. Ako pa znabiti pozneje uvidimo, da smo pustili trti preveč oces, bomo jih lahko že pri prvem podbiranju odstranili, ali pa vsaj v poletnem času primerno skrajšali, da ne oslabe mladike, ki jih rabimo za reznjo v prihodnjem letu.

B. Skalicky.

Ljubljansko barje za zelenjavo. Kakor kažejo sedanje izkušnje, uspeva na barju vsakovrstna zelenjad, če se ji le primerno gnoji. Spričo današnjega pomanjkanja je nujno potrebno, da se barjanska zemlja bolj izrablja zlasti za pridelovanje zelenjadi. Potrebna zelenjad naj se prideluje za letos na njivah, namenjenih za okopavine, in sicer na ta način, da se vsaj en del njive odloči za zelenjad ali pa da se pripravne zelenjadne rastline pridelujejo vmes med drugimi okopavinami, kraj njiv in razorov. Za potrebne sadike zeljnatih rastlin (ohrovtu in kolerabe) je treba takoj poskrbeti.

Slike in črtice z bojišč.

Pismo iz Galicije.

(Piše poročnik Jože Barle.)

Bojno polje, 5. 3. 1917.

»Armadni poveljnik pride« — to je bila velika novica, ki smo jo zvedeli predvčerajšnjim, ko smo komaj zopet prišli v rezervo. — Vse se je zganilo, kar »leze in gré«, da se pripravi dostojno na obisk visokega gosta. Moštvo je snažilo puške za žive in mrtve, strgalo posušeno blato raz suknje in čevlje, semtertja je celo kdo likal — »knofe«. Največ dela so imeli brivci; imamo jih mnogo pri polku, a to pot jih je bilo premalo! Predolgi kodri so morali izginiti, istotako strnišču podobne brade. Veselje je bilo gledati, kako smo se pomlajali! Kar čudil sem se, ko sem pred parado zagledal svoje »momce«: preje sami razmršeni lasje, same divje brade, — človek bi bil rekel, da sem zbral roparje po gozdovih —; zdaj pa sami omladni gladki obrazi, sami navihani brki, — kratko: čez noč se je cela četa za dvajset let pomladila. Mlajši fantje so bili naravnost »zlizani« — prav kakor v lepih mirnih časih, ko so ob ne-

deljah — krivec za trakom, klobuk postrani — korakali v cerkev.

Ob devetih dopoldne smo že stali na določenem mestu, zvrnani kakor ob vrvcici. Nebo jasno kakor ogledalo, in mrzlo, mrzlo, da nam je kri zmrzovala po žilah. Visoko v zraku so patruljirali naši letalci, da se ne približa kak ruski letalec. Čakali smo in čakali — nič! Minila je ena ura, še ena — nič. Prezebali smo po paragrafi!

Generala od nikoder! — Po dolgih treh urah se je z drugega konca vasi oglasil rog. Premrle roke so pograbile puške in zmrzli udje so se nategnili, da je počilo v sklepih, ko se je približeval generalni polkovnik — armadni poveljnik.

Šel je mimo nas. — Visoka, močna postava sivih las, — mož, na čegar ramah počiva ogromno breme! Ogovarjal je tu, vpraševal tam, vse v domačem jeziku. — »Kake narodnosti ste?« je vprašal mene. — »Slovenec, ekselencia,« sem odgovoril ponosno. — »Vrlo ljudstvo — izborni vojaki,« je dejal nato general. — H koncu defiliranje! Zemlja se je stresala pod našimi nogami in tresel bi se neprijatelj, da je videl in slišal našo moč. —

Mamici za god.

Znancev, bratov in sestic število včasih namnoži se prav obilo. Mater drago, ljubó, zlató, miló eno je nebo ti naklonilo.

Srce materno! Takó iskreno in tako gorkó ne zna nobeno — kot le zna ljubiti srce njeno.

Kdor ne ljubi iz srca globine majke in Boga in domovine; — komur drage niso te svetinje, naj iz vrst Slovencev koj izgine!
Vide.

Listek

Zvonarjeva hči.

(Povest. — Spisala E. Miller. — Priredil Fr. Steržaj.)

(Dalje.)

3. »Čudaški učenik«.

Zadaj za gorami v luteranski vasi je stanoval v najstarejši hiši postaren, samotarski možiček »čudaški učenik«, kakor so mu rekali hudobni ljudje. Dolga leta je sokal zdaj tu, zdaj tam leskovko med razposajenimi vaškimi paglavci in porednimi učenkami, pa povsod, kjer je učiteljeval, se ga je držal gori omenjeni priimek. Njemu enakega bi težko dobil. Mesto pohištva, postelje in mize je prevažal s seboj orodje za delavnico: ostružnico, šestila, solčno uro, trinožnik, bakren kotliček, rudninske kepe, papirnate zvitke, knjige

in zvezke — cele zaboje polno. Najbolj čudno pa je bilo to, da so bile v zvezkih številke pri številkah in zopet številke gori in doli v trikotnikih, naravnost vprek in navpik, sto, tisoč števil skupaj z različnimi črkami a, b — x, y. S temi zvezki in številkami je letal možiček poleti po polju, sedel na kamen ob ozarah — nebo in zemlja sta izginila... dokler ni prihitel bosonog deček in nemudoma zavpil: »Gospod učenik, štiri bo ura, ali ne bo danes nič šole?«

Možek se je predramil, skočil pokonci:

»Bog mi pomagaj! Urbanček, ob dveh bi bil moral priti, ob dveh!«

Nato pa je pristavil: »Domov pojdite, domov. Napišite do jutri polno tablico «i»; véliki naj se pa na pamet nauče ono pesmico do konca.« In možiček se je zopet zamislil v svoje številke.

Deček je pa vriskaje odhitel proti vasi. Taki in podobni slučaji so povzročali, da so ga prestavljali njegovi višji iz enega kraja v drugega. Učenik Prašnikar s tem ni bil nič kaznovan, če so ga preložili v manjšo vasico. Če bi ne rabil denarja, bi že zdavno dal slovo leskovki in učenju. — Toda kdor hoče živeti, mora tudi jesti, in kdor toliko računi, kakor on, tudi... Večkrat se je prigodilo, ko so učenci po dolgem iskanju našli učenika vsega zamišljenega v svoje račune, da je zavpil na njimi: »Mir mi dajte, preklicani paglavci — proč od mene, proč!« Rogovilil je z rokama, kakor bi hotel koga izmed njih prijeti za razmršene lase, ko so bile oči in možgani pri številkah.

In sedaj je bival ta čudak v mali luteranski vasi ter prišel s svojimi načrti in številkami do vidnega uspeha. Delal je in stružil lesene oblike ali gnetel ilovico, topil in vlival kovine.

Pet let je bival že tu gori. V tem času se je seznanil z zvonarjem Rudnikom v bližnjem Pt... Zakaj to, kar je stari učenik neprestano računil, to so bile kovinske zmesi, in to, kar je stružil, je bila oblika zvonov.

Deželni šolski svet je bil premestil Prašnikarja ravno na pravo mesto, ne da bi sam vedel za to. Delo celega njegovega življenja je šlo svojemu cilju nasproti pri zvonarju Rudniku v Pt...

V sobi starega samca je ležalo vse navskrižema. Kdor je stopil vanjo, je opazil najprej dolgo mizo, poleg nje stružnik, ki sta stala pri oknih na svetlem; nad njima na steni police, polne najrazličnejših oblik iz lesa in ilovice, zaprašene in okajene kalupe, velike in majhne, vmes pa kepe rude — svetle in motne. Vsepovsod po stenah so bili narisani krogi, razne vijugaste črte in pa številke, številke — vse polno števil. Stena v zadnjem kotu nad posteljo je bila popisana in prečrtana prav do stropa vse navprek. Ob preprosti siromašni postelji je životarila starikava miza, polna zvezkov in raznih popisanih in nepopisanih papirjev; ob peči pri vratih pa majhna mizica s krožnikom, steklenico za vodo in jedilnim orodjem.

Ta-le mizica je neprestano klicača: »Telesne potrebščine šo postranska stvar, tukaj je glava gospodar.«

(Dalje.)

Tedenska pratika.

Petek, 23. marca: **Sv. Prokul**, škof v Veroni. — **Sv. Viktorijan**, muč. — **Sv. Liberat**, zdravnik.

Sobota, 24. marca: **Sv. nadangel Gabriel**. — **Sv. Berta**, (Olga), opatinja in muč. v francoskem mestu Avenay v 7. stol.

Nedelja, tiha, 25. marca: Evang.: Judje hočejo Jezusa kamenjati. — **Oznanjenje Mariji Devici**.

Ponedeljek, 26. marca: **Sv. Dizma**, izpreobr. razbojnik na desni strani Jezusovega križa. — **Sv. Emanuel**.

Torek, 27. marca: **Sv. Janez Damaščan**, spozn. († 754.) — **Sv. Ruprt**, škof v Solnogradu. — **Sv. Janez Egipt**.

Sreda, 28. marca: **Sv. Janez Kapištran**, misijonar med neverniki. Bil je tudi na Dunaju, na Češkem in v boju pred Belgradom. († 1456.)

Četrtek, 29. marca: **Sv. Viljem**. — **Sv. Berthold**, ustanovitelj karmel. reda. — **Sv. Ludolf**. — **Sv. Ciril**, škof.

Solnce vzhaja ob 5. uri 55 m.; zahaja ob 5. uri 19 m.

Luna: Prvi krajec 30. marca ob 11. uri 36 m. zjutraj.

Sv. Janez Egiptovski.

Janez s pridevkom Egiptovski se je v mladosti izučil tesarske obrti. Ko mu je bilo 25 let, se je odtegnil svetu ter šel — kakor mnogo drugih ob takratnem času — v samoto. Pri postarnem puščavniku je hodil takorekoč v šolo duhovnega, notranjega življenja. Njegov duhovni voditelj mu je dal zlasti dovolj prilike, da se je vezbal v pokorščini. Ukazal mu je večkrat tudi take stvari, ki so bile na videz nezmislive, n. pr. da naj priliva vsak dan suhemu drevesu. Janez ni povpraševal: čemu? ali zakaj? marveč je vsako povelje izvršil iz ljubezni do Boga. Opat Kasijan pristavlja, da je ubogljivemu Janezu uprav ta »slepa« pokorščina naklonila izredne milosti božje.

Janez je ostal pri puščavniku do njegove smrti — celih 12 let. Nato se je pa hotel od sveta še bolj odtrgati, zato si je izbral bivališče v neki skalnati duplini pri mestu Likopolis v Egiptu. Vhod je zadelal in zazidal in le eno okence je ostalo; skozi to je dvakrat na teden občeval s tistimi, ki so ga došli vpraševati za svet. Skozi okno je spre-

jemat tudi pičlo hrano, ki so mu jo donášali dobri ljudje. V tej duplini je živel do 90. leta. Pet dni v tednu se je ukvarjal le z molitvijo in premišljevanjem; samo dva dni je bil na razpolago številnim obiskovalcem, ki so se hodili k njemu učiti. Nekateri so v njegovi bližini napravili tudi celice.

Janez je imel tudi dar prorokovanja. Cesarju Teodoziju je napovedal njegove bodoče zmage, pa tudi smrtni dan. Ozdravljaval je bolnike s tem, da je blagoslavljal olje, ki so ga prinesli ljudje v posodicah in so ga potem rabili bolniki. Umrl je kleče. Ko ni bilo več odziva, so ga našli v duplini klečečega, ko je njegova duša bila že pri Bogu. († 394.)

Prosto dihamo, ako očistimo in ogladimo zaslezeno žrelo in vrat z grgranjem s Fellerjevim razkrajajočim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elsa-fluid«. »Elsa-fluid« je posebno izboren za izpiranje ust, vratu in žrela, ker čisti in razkužuje, oživilja kroženje krvi v rezni sluzni kožici in jo napravi odpornejšo proti prehlajenju. Pr. dvojne cene. 12 steklenic tega slovitega domačega sredstva pošlje franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 16 (Hrvaško). Istotam se naročajo tudi Fellerjeve milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z znakom Elsa-kroglice. 6 škatel 4 K 40 vin. franko. (ve)

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo).

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

To in ono.

Srečno in veselo Velikonoč! Slovenskim staršem in poštenim dekletom voščimo veselo alelujo! Na veselo svidenje! Fantje pp. »Cesarjevič«, oddelek strojnih pušk II. Narednik Jožef Vatovec, št. Peter na Krašu; četovodja Matevž Thaler iz Sorice; orožni mojster Franc Leskovec iz Postojne; desetnik Jožef Petrič, Sv. Jurij; poddesetniki: Ivan Podobnik, Idrinja; Anton Rekel z Jesenic; Ivan Hönigsman, Černomelj; Blaž Mošnik iz Spitaliča;

Franc Simončič iz Bele Cerkve; Ivan Pavlin iz št. Jerneja; Ivan Vidmar, Dobro polje; Franc Capuder Terzin; Alojzij Kostrevec, Orešje; Franc Pirc, Tunice; Ivan Pirc, Kostanjevica; Franc Strmec, Škofja Loka; Leopold Felician, Celje; Boltazar Resman, Kropa; Jožef Bartelme, telefonist, Kočevje. — Janez Plemelj je vesel, da je tudi na juž. Tirolskem našel »Domoljuba«. Pozdravlja vse znance. — Od trenškega oddelka v Gradcu pozdravljajo Trebanjci: Jos. Uhan, Fr. Starič, Anton Salehar. — Ivan Oblak pozdravlja domače iz neke bolnišnice za na lezljive bolezni. — Miha Hrovat pozdravlja svoje stare iz bolnišnice v Bechynu (Tabor) na Češkem. — Na ruskem močvirnatem bojišču se spominja vseh domačinov vojak Jakob Tavčar, pri stroju, puškah. — Vesele velikonočne praznike želimo slovenski pionirji vsem bralkam in bralcem »Domoljuba«: A. Kumas, Hotavice; F. Stremfel, Valjaka; V. Bernik, Gorje; I. Križnar, Kranj. — Fantje z ruske fronte, vsi naročniki »Domoljuba«, žele vesele velikonočne praznike vsem bralcem »Domoljuba«. Franc Mulc in Franc Gregorič, doma iz Nadleska pri Ložu; Anton Mlakar in Janez Hočevar, doma iz Loža. — Vsem cenj. bralcem in bralkam »Domoljuba« pošljejo zdolej podpisani Slovenci iz bolnišnice v Meranu najiskrenejše pozdrave. Po slovenskih časopisih pridno segamo; romajo iz rok v roke. Tudi katera slovenska knjiga se najde. Čeprav smo daleč od domovine, živimo z njo vendar v zvezi in upamo, da pride kmalu čas, ko bodo zavele mirne sapa. Takrat pride vrnitev. Torej na svidenje! Četov. Zagorec Jožef, deset. Ručigaj Jožef, Novak Peter, Kunstelj Anton, Kos Fr. (Sv. Trojica), Kos Franc (Orchovica), Potočnik Leopold, Setina Jožef, Minar Matija, Rupar Štefan, Husič Mihael, Žakelj Alojzij, Pribil Blaž, Smole Anton, Krajcar Štefan, Scharl Jožef, Južnik Franc iz Hotiča. — Ker je list »Domoljub« zelo priljubljen zaradi mnogovrstne vsebine in raznih poročil iz vseh krajev, ima tudi pri nas v zasneženih Karpatih obilo priznanja. Dragi »Domoljub!« Bodi nam še znanprej zvest tovariš do končne zmage! Vsem cenjenim bralcem »Domoljuba« doma in na vseh bojiščih pošljamo iskrene bratkovojne pozdrave iz Karpato. Do svidenja! Jernej Poljanšek, Kamnik; Jožef Korošec, Bežuljak pri Cerknici; Jožef Zgonik, Domžale; Anton Eržen, Naklo pri Kranju; Ciril Mezek, Ljubljana; Franc Kovačec, des., Sv. Marijeta; Rok Gorjup, des., Brežica; Sebast. Kristovič, poddes., Maribor; Matija Jeraj, Rečica, Stajersko; Franc Šuster, Polzela; Vincenc Šetar, Sv. Lovrenc; Gabriel Koliber, Hodiše, Koroško. — Dragi rojaki Slovenci! Da tudi mi, kar nas je Slovencev pri . . . pp., opravimo velikonočno spoved, smo se danes 6. marca skupaj zbrali v mali cerkvi na ital. bojni črti. G. vojni kurat, Slovenec, ki je menda zavoljo nas bil semkaj povabljen, nas je v kratkih, a lepih in do srca segajočih besedah pripravil na sprejem sv. zakramentov, za kar smo mu vsi podpisani prav hvaležni. Daj Bog, da bi drugo velikonočno dolžnost opravljali v domačih cerkvah. Vsi podpisani voščimo prav srečne in vesele velikonočne praznike vsem Slovincem in bralcem Domoljuba: Četovodja Jelen Franc; desetniki: Blaskič Anton, Stipančič Blaž, Stifančič Franc, Skočir Ivan; poddes.: Stubil Mirko, Sohar Anton, inf.: Kragelj Ivan, Batagelj Avgust, Terpin Ivan, Zevnik Josip, Sirk Karel, Kocijan Anton, Stradiot Mihael, Nežič Anton, Stokol Josip, Habič Ivan, Vidmar Anton, Pavlin Josip, Katarinčič Jakob, Rasper Matija, Stube Mirko, Rubeša Alojzij, Marinič Josip, Likar Franc, Srdoč Rihard, Jurca Viktor, Levce Anton, Deskvič Anton, Babič Matija, Pahor Franc, Ozana Ivan, Vidič Andrej, Verža Viktor, Ukmar Ivan, Čuk Alojzij, Žigman Luka, Miklavčič Ivan. — Naši Dolenjci od Mirne peči in

SIROLIN

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni ofroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počufek.

drugod tolažijo s Krasa svoje domačine, naj bodo mirni in brez skrbi. Zoper Italijane so naši slovenski vojniki nepremagljivi jez. Erste Alojzij, Kastelic Alojzij, Judež Fr., Ivan Hak, Martin Viršek, korp. Anton Peterlin.

Razgovor med ruskimi ujetniki. »Romunski kralj je rekel: Ako jaz začnem vojsko, bo v treh mesecih konec. Zdaj je pa že res tri mesece, odkar nima več svojega kraljestva.« — Drugi vpraša: »Kje je pa zdaj romunski kralj?« — »On je zdaj na Ruskem; po mojem rojstnem kraju gnoj vozi.«

Kdo izmaže...? Dobili smo naslednji dopis: »Prosimo Vas, slavno uredništvo »Domoljuba«, da nam ne bi pošiljali vsakikrat kaj pobeljenega »Domoljuba«, ker nam ne daste, da bi prebrali, kar že enkrat napišete Zakaj potem spet izmažete? Posebno zadnjič, ko je bilo nekaj od mleka, bi bili radi brali, pa je bilo vse — tiho... Pa ne mislite nič hudega, če vam to naznanimo, saj listek in skrivalnica pa nam vselej ugajata. Pri Ljubljani, dne 11. marca 1917.« — Na to prijazno pismo nekoliko pojasnila. Urednik je danes pravzaprav velik revež, ne samo zato, ker ga vsakdo lahko ozmerja, marveč tudi zato, ker dostikrat še resnice ne sme napisati. Urednik mora vedeti, če ne, mora pa izvedeti, drugače bi bralci ne bili zadovoljni. Ako pa napiše kaj preveč, kar še ni za med svet, ali kar po sodbi višje oblasti ne kaže, da bi prišlo med svet, je pa pripravljenih in postavljenih za to več mož, ki imajo nože in meče, čemo reči — svinčnike v roki. Kar svinčnik v ljubljanski sodnijski palači prekriza, to je obsojeno v smrti, v molčanje. Da bo bolj jasno, povemo, da mora urednik vsako stran, ki je pripravljena za tiskarski stroj, neposredno poprej poslati v cenzuro, t. j. v presojo. Ta cenzura je sedaj v vojnem času seveda veliko hujša, nego v mirnih dneh. Ako g. cenzor kaj prečrta, ne kaže drugega, kakor vdati se in tiste vrste izmazati; zato pa nastanejo tam bele lise, kajti z drugimi stvarmi se taka praznота ne da in ne sme zamašiti. — Krivda za bele lise torej ne zadene urednika.

Izgovor je dober, če ga pes na repu prinese; tako se čuje dostikrat. Nekdo se je izkušal izrezati pred sodnijo celo s tem, da se je izgovarjal z zdravniškim receptom. Sodnik se čudi in pravi: »Kaj? Pravite, da ste kradli samo zaradi tega, ker vam je zdravnik tako ukazal?« — Zatoženec se odreže: »No, seveda; saj mi je rekel, naj vsak večer — preden grem spat, malo vzamem.«

Pesem 50 letnega črnovojnika.

Nocoj sem spet na »vahrtu« stal
in svetle zvezde ogledoval;
srce nemirno mi je bilo,
ko hodil sem pred lepo vilo.

Že ura polnoč je odbila,
me misel ta se je lotila:
Kar fletno b'lo na »vahrtu« bi atal,
če bil bi fantič jaz še mladi!

Zdaj že smo osiveli vsi,
pa puške si odeli si;
smo doživeli hude čase,
so padli narodi si v lase.

Se mlad sem služil že cesarja
in ljubil svetlega vladarja;
če b'lo je kaj premalo,
bo zdaj nadomest'valo.

Oh urca prav poredko bije,
čedalje bolj pa burja brije;
je ostra zima, dolga noč —
daj Bog mi še naprej pomoč!

Jos. Jereb, 27. pp.

Za razvedrilo.

Pošten? Natak: »Gost pri prvi mizi je je podurhal, ne da bi bil plačal!« — Gostilničar: »Koliko je za snedel?« — Natak: »Le dve klobasi.« — Gostilničar: »No, se dosti pošten lump!«

Na frontu. Prvi vojak: »Mrzab bi človek se prestal, ampak te vražje usli!« — Drugi vojak: »Tukaj se ni nič hudega; če bi bil ti v Romuniji, potlej bi videl, kaj je zlodej! Tam nimajo usli le ljudje, marveč jih imajo še celo miši, podgane, šurki in stenice!«

V šoli. Učitelj: »Rudel, če jaz rečem: oče je šest otrok obdaroval, je li to tvorna ali trpna oblika?« — Rudel: »To je tvorna oblika.« — Učitelj: »Prav, in kako bi se glasila trpna oblika?« — Rudel: »Oče je bil s šestimi otroki obdarovan.«

Velikanski promet. A.: »V naši trgovini imamo toliko pisarij, da damo samo za tinto vsako leto osemsto kron.« — B.: »Pri nas pa namo pri tinti prihranimo osemsto kron, ker nad »tinto« nič pičke ne delamo.«

Najnovejše.

Anarhija na Ruskem. Prvotno (angleško) obvestilo, da je vsa Rusija na strani revolucionarjev, da se je vse vojaštvo oklenilo nove vlade, da je red zopet vpeljan, ne more biti istinito, kajti po mestih so še boji, ljudstvo in vojaštvo pa o položaju še poučeno ni. Splošno so mislili, da gre za mir, zdaj bo pa prišla resnica na dan in z njo nove rabuke, novi nemiri. — General Ruski in Brusilov sta baje odklonila, da bi se pridružila novi vladi; general Evert je izjavil, da ostane zvest carju. Iz vseh nasprotujočih se poročil je razvidno le eno, da namreč zmeda narašča in da bo nadaljevanje vojne na ruski strani onemogočeno, kajti od 10. marca na fronto niso mogli poslati nič več novih transportov. Južna Rusija je carju zvesta, zapadna je v taboru nove vlade, v notranjosti še vre. — Pred zbornico v Petrogradu se zbirajo tisočere množice, ki zahtevajo mir.

Francoška ladja-velikanka pogreznjena. V Sredozemskem morju je 19. marca neki podmorski čoln potopil veliko francoško bojno ladjo »Danton«. Pogreznila se je v 45. minutah.

Začetek pomladi s snegom. Prvi pomladanski dan (21. marca) je snežilo kakor v najhujši zimi. Vse belo. — Sušec je res navihan: par dni nas je prijetno grel, zdaj je pa kar naenkrat »figo« pokazal.

Vprašanja in odgovori.

Žena s Posavja: Dokler pogodba drži, se bo vesten gospodar nanjo oziral. Drugače pa nam ni znano, da bi bila vlada izdala kako naredbo, ki bi branila najemnike stanovanj oziroma gostače. Za mesto Ljubljano in za nekatere večje kraje se je pač nekaj storilo. Smete pa svoje težave naznaniti županstvu. — Žena, ki ima tri otroke pod osmim letom, ki mora preživljati tudi mater, plačeval stanovanje, dobi po določbi o vzdrževalnosti dnevno 3 K 66 vin. — Skupni znesek pa ne sme presežati povprečnega dnevnega zaslužka vpoklicanca. Ako je u. pr. vpoklicanec poprej zaslužil povprečno samo 3 K na dan, bi se državni prispevek odmeril le s 3 K. — Vprašate, če smete povisek, ki ga dobivate od novega leta, zahtevati tudi za nazaj? — Za nazaj ne bodo ničesar dali, razen če dokažete, da se je komisija zmotila, ko je odmerila premajhno preživnino. Zahtevate pa lahko.

J. J. — Osilnica: Na ta način se pove vsebina daljše povesti. Jedro bi bilo treba zaplesti in razplesti. V tej obliki ne budo »sličica« nikake zanimivosti.

M. J.: Menda mislite »Planinski mah«; tega dobite v vsaki lekarni.

J. št. — Dolničiče: Sedež »Družbe Peter Klaverja« za rešitev zamorskih otrok je v Ljubljani, Pred škofijo 8. — Vodstvo »Dejanja sv. Detinstva« za rešitev poganskih otrok pa: Ljubljana, Semeniška ulica 2.

I. J. — Travnik (Bosna): Kdor postane član »Družbe sv. Mohorja«, plača letno 2 K. Pošljite denar naravnost »Mohorjevi družbi« v Celovec in priložite zraven takoj tudi znesek za pošiljatev knjig.

Fr. K. Č. T.: Dopise objavljamo v »Domoljubu« brezplačno. Za oglase, razglase v obliki inseratov je treba pa plačati odškodnino, ki se ravna po velikosti prostora in po številu objav. — Drobna-rije za med »To in ono« radi sprejmemo; samo biti mora kaj novega, zanimivega. Taki računčki, kakor je poslani, so bili že opetovano v raznih listih. — O velikih angleških topovih je bilo pač brati; a take stvari imenujejo večji ljudje »ameriška račca«. S prevelikimi topovi ni kaj početi, ker so take težave s prevažanjem in montiranjem; saj se še naši 42 cmski niso povsod obnesli. — K vojakom na fronto ne puste izlepa rikogar.

M. B. — Milava: Imena oseb, ki so bile na parniku »Zagreb«, niso bila nikjer objavljena. Zaradi moža poizvedujte pod naslovom, ki ste ga zapisali v pismu; samo pravilno mora biti sestavljen.

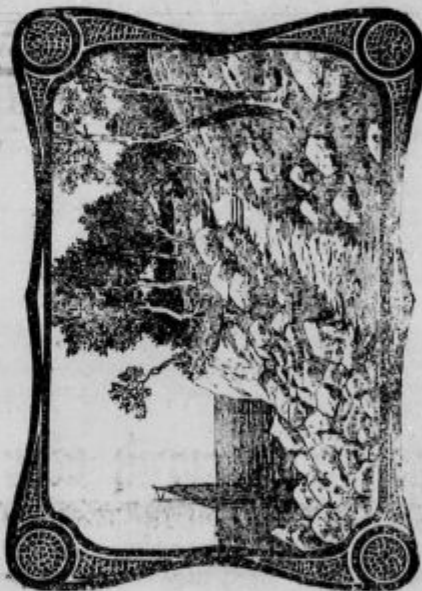
M. J. Selca: Svoji v Ameriki zdaj pač ne bodo dobili pisem, dokler je taka zaprtija.

Listnica uredništva. T. L., Rovte nad Logatcem. Pisce niso godne za list. Hvala za dobro voljo. — Kam naj obrnemo 40 v.?

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 14. marca: 40, 61, 67, 76, 37.
Linc, 17. marca: 21, 10, 39, 61, 79.

SKRIVALNICA.

Ob obali jadrnica mala
na gladini mirni je pristala.
V log vesela družba je krenila,
v senco hladno se je tam zleknila,
ne vedoč, da nanjo ropar grd preži,
ki orožje smrtno v rok drži.

Dobre knjige.

Ivan Dolinar: Albanska špijonka. Povest iz zadnje balkanske vojske. Ta povest nam opisuje, kako strašno se maščuje žena nad sovražnikom, ki ji v vojski umori nad vse ljubljenega moža. Sklene maščevati umor z umorom; da doseže svoj nekrščanski namen, uporabi celo vrsto raznih zvijač, tudi lastne smrtne nevarnosti se ne straši, pri svojem načrtu. Posreči se ji sicer maščevanje, vendar pade tudi sama kot žrtev moralca njenega moža. Povest je zanimiva, čitanja vredna posebno radi tega, ker nam tako lepo opisuje ljubezen možu nad vse udane žene. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani in stane nevezana s poštnino vred 90 vin.

Našim invalidom. Društvo »Dobrodelnost« v Ljubljani je jelo izdajati »Dobrodelno knjižnico«. Dobili smo dva sešitka: prvi ima naslov »Oskrba pohabljenecv«, drugi »Našivojni pohabljenecv« — vsebuje (kot 2., 3. in 4. zv. omenjene knjižnice) spis štabnega zdravnika dr. H. Spitzja o zdravnih in oskrbovalnih napravah na korist invalidom. Tvarino pojasnjuje 89 slik. Na ovitku je rečeno, da izhaja ta knjižnica 15. vsakega meseca in da znaša letoletna naročnina K 6; posamezni zvezek stane 50 vin.

Pripomnili bi le, da izraz »pohabljenec« ne pove tega, kar pomeni beseda »invalid«. Tehnični izraz »invalid« je postal mednarodni in ni nobenemu več tuj, zato ga rabimo povsod, ker ima v sebi nekaj častnega, odličnega, dočim se ne morem ubraniti čutu, kakor da bi poniževal ali zapostavljal onega, ki mu d'um pridevek pohabljenec. Naši vojaki niso pohabljeni, marveč če so, so invalidi.

Kdor svojih kurjih očes ne odpravi, napravi si vsako pot za trpljenje in slabi z bolečino tudi vse truplo.

Elsa Plaster

Odstranitev kurjih očes brez bolečin

Je za vsakega res velika dobrota. Ne more se pa dovolj svariti pred porezanjem kurjih očes. Kako lahko se pregloboko zareže, ne da bi se opazilo, na noge pride vedno prah in nesnaga, in se tako kri zastruji, kar je imelo že čisto smrti za posledico. Kurja očesa je možno odstraniti brez noža, lahko, hitro, in zanesljivo s **Fellerjevimi tur. st. obližem z zn. „Elsa“** (obliž za kurja očesa 1 K, v skatljah 2 K, ali **Fellerjevo turist. tink'uro z zn. „Elsa“** tekoča tinktura za kurja očesa, cena 2 K). Med tem, ko druga sredstva, kakor tudi rezanje, piljenje itd., odstrani samo vrhni del kurjega očesa, korenino pa pušče, vsled česar očesa takoj zopet zrastejo, odstranilo gorenje navedeni izdelki kurja očesa s korenino vred. Oba izdelka, kakor tudi prašek za odstranjenje telesnega potu in potu na nogah (cena 1 K) se naroča pri lekarnaju E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 16 (Hrvaško).

Proč s tem-le
Skrivanje nog ne vidi
Elastična nožnica ke vporabi se lahko vsak čevlji. Prošoro pošlje zastoj Extens on Ges. z omej. sam. Frankfurt am Main, Eschersheim Nr. 38.

Naročajte „Slovenca“!

Kupite v Katoliški Bukvarni!

Vsako množino

sena in slame

kupi po dobri ceni

„Balkan“, trgov. šped. in deln. družba v Ljubljani. 561

Sprejme se tako

deček

za cerkveniška dela, v starosti 12—14 let. Več se poziv: Ljubljana Franc Jožefa cesta, št. 3. 679

100 litrov zdrave domače pijače osvetojuče, dobre in šego gaseče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatele, pomerančnik, dišeča gorla, višnjevec. Skaziti se ne more. Ta domača pijača se lahko piše poleti hladna pozimi tudi vroča namesto ruma ali žganja. Snovi z natanč. navodilom stanejo K 12.—frak. po povzetju. **JAN GROLICH** drožerija pri angolu, BRNO 641 Morava.

K 12.—frak. po povzetju. **JAN GROLICH** drožerija pri angolu, BRNO 641 Morava.

500 kroza v slatu če ne odstrani krema Grolich z zdrav. spajajočim milom vse solčne pege, maroge, solčne opokline, ogrca, obrazno rdečico itd. in ne obrani kožo mla dostno avčevo in nežno. Cena K 5.75 s poštno vred. 3 porcije stanejo K 16.—, 6 porcij K 30.70. Vse brez kakih nadaljnjih stroškov. Naslov za naročila **JAN GROLICH**, drožerija pri angolu, Brno 641, Morava.

JAN GROLICH, drožerija pri angolu, Brno 641, Morava.

Več panjev čebel

kupi ali vzame v rejo

Ivan Žnidaršič, Brezovo, p. Blanca pri Sevnici

Edino dobri in solidni stroji so samc „Gritznor“ in „Afrana“
Prednosti: kroglični tek, biserni ubod (Perlstich). Pouk o vezanju in kranju brezplačno v hiši.
Edina tovar. zaloga šivalnih strojev

Josip Petelin
Ljubljana

blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
10letna garancija.

Dijamanti za rezanje stekla za steklarje in domačo rabo.

Št. 1 za steklo v oknih K 3.50. — Št. 2 za nav. močno steklo K 5.30. — Št. 3 za vse vrste brušnega stekla K 8.10. — Št. 4 za močno brušeno steklo, neoblačno, in za zrcala K 11.70. Povzeto 35 vinar. več. Za realno in solidno blago jamči **JAN GROLICH**, drožerija pri angolu, BRNO 641 Morava.

Främydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. I steklenica s poštno vred K 2.70.

Rydyol je rožnata voda, ki sivo pordeči bleda lica. Učinek je čudovit, i steklenica s poštno vred K 2.45. Povzeto 35 vinar. več. Naslov za naročila

JAN GROLICH, drožerija pri angolu, Brno 641, Morava.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse prenašne blago, mobilije, polske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse polske izdelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za doživetje in življenjske zavarovalnice, od katere ima tudi doživetni odbor kranjski podružnico. Varnostni zaklad in udeleži, ki se znašajo 1. 1912 K 673.250.17, so poskočile koncem 1. 1913 na K 735.147.17. Toda, čimveče zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo raste zaklad. Ponudbe in pojasnila čaje ravnateljstvo, glavno poverjenišstvo v Celju in na Freczku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Zaman čaka oprostivte

in razbremenitve svoje vesti, kdor zamudi zavarovati se v teh vojno-nalezljivih časih pred boleznimi potom razkuženja. Ko se opoldne in zvečer vračamo z dela, razkužimo svoje **Lysoformom** nalezljivih kali, dobljenih z vsakdanjim mnogostranskim prijemanjem. Lysoform se dobi v vsaki drožeriji in lekarni.

Gospodinja mnogo prihrani
 ako si sama pripravi
 nadomestek jedilnega olja iz
morskega Caraghee-mahu

ki ne razlik solatah po okusu popčnoma nadomešča najfinije namizno olje in je zdravju zelo prikladen, četudi ne vsebuje oljne maščobe. Zavitek mahu najfinije vrste za 1 liter nadomestnega olja K 1-30, po pošti poslan K 1-50, rekomandirana pošiljatev velja 25 vinarjev več. Navodilo za pripravo, ki je popolnoma priročno in brez stroškov, je priloženo vsakemu zavitku. Za poskušnjo pošiljam tudi posamezne zavitke proti predplačilu ali povzetju, sicer se pa priporoča več zavitkov zajedno naročiti, da se prihrani nekaj poštnine. Prodnja M. Špenko, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Poštna naročila in denarne pošiljatev naj se pošiljajo na naslov

Mat. Dežman v Ljubljani,
 Kopitarjeva ulica štev. 6.

HENRIK WEISZ
 — Nagysalló (Kom. Bars) Ogrsko —

dobavlja po povzetju naslednje čevlje v poljubni velikosti. Riziko izključeni! Zamena dovoljena! Cenika ne morem poslati med vojno. Par damskih čevljev K 55, K 40, K 45, K 50, K 55, 1 par čevljev za strapac (bakanci) K 50, K 60, K 70. 1 par čevljev za gospode K 45, K 50, K 55 in K 60. Otroški čevlji v vsaki velikosti najceneje. 1 skatlija 620

Zakon. protokol.
 kreme za čevlje K 1—

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo „rujavo mazilo“. Mali lonček K 1-60, veliki K 3— porcija za rodbino K 9—. Z uporabnim navodilom se naroča pri: 158 Dr. E. Fleschs Kronen - Apotheke, Raab (Sybr), Ungarn

Avtomatčna past

za podgane K 5-80, za miši K 4-00, lovi brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke „Rapid“ vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 3-70. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poštnina 80 v. Izvoz. tvrd. Tintner, Dunaj III., Neulingg. 26-L.

Sijajna bodočnost

je zagotovljena novim srečkam avstr. rudečega križa in turškim srečkam! Nakup teh izbornih srečk pomenja najpametnejši način varčevanja in prinese v srečnem slučaju

veliko bogastvo!

Srečke imajo trajno denarno vrednost in mora vsaka zadeti. Svota vsakoletnih glavnih dobitkov znaša čez

dva milijona kron!

Pogoji za nakup teh srečk so tako ugodni, da si jih zamore vsakdo z lahkoto nabaviti. — Zahtevajte brezplačno pojasnilo! Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Srbež, kraste, pege, garje

odstranjuje najsigurneje preizkušeno **PARATOL** domače mazilo.

Mnogo zahvalnic in priznanic za dobroto. Absolutno zanesljivo. Ne maže, je popolnoma brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 3—, dvojni velik lonček 5 K 50 h po povzetju ali predplačilu.

PARATOL pocipalni prašek varuje najboljši občutljivo kožo. 1 skatlija 2 K 50 v po povzetju ali predplačilu. Oba izdelka se dobivata v glavni zalogi

M. KLEIN, lekarnar v Budapešti VI-10. Magyvező ut. 8.

Pozor na natančni naslov!

Jaz Ana Csillag

z svojimi 185 cm dolgimi orjaskimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomsde, ki sem jo iznasha sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospejuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blesk in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po K 6.—, K 10.— in K 15. Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz Iovornice, kamor je nastavljeni vsi naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Naročate sobotnega „Slovenca“

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je **mojstirsko delo urarske umetnosti!**

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče **zamenjam!**

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku, katerega zahtevajte zastonj in poštnine prosto.

Zlato uro zastonj!

Natančneje v krasnem ceniku, ki se pošlje zastonj in poštnine prosto.

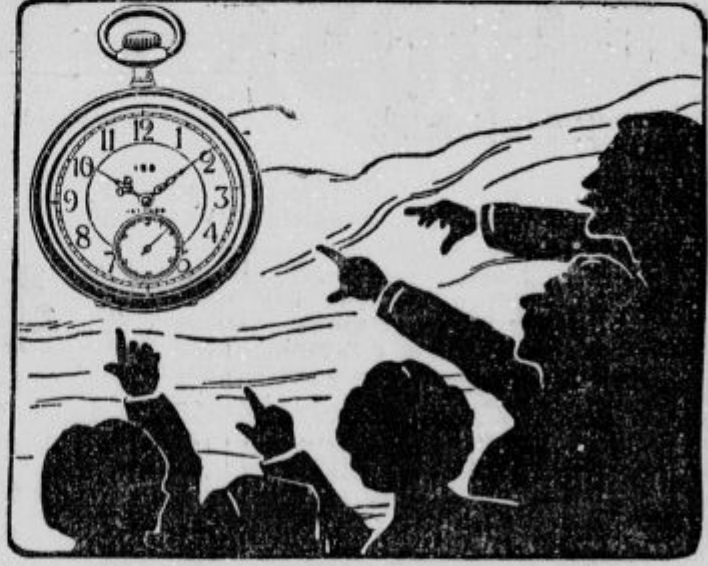
Tako sodijo vse siranke. Tisoč takih pisem Vam lahko pokažem.

Po letih še ni popravila potrebna.

Moji znanči so zelo iznenadent, da ona kovinasta ura, katero sem ori Vas kupil K 4-10, še ni bila popravljena in gre vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega nečaka. Vsoto K 4-10 pošljem istočasno po poštni nakaznici na Vas.

Vas najrše pozdravljam Skaričevu ori Krapini. Franc Mlinarič, pos.

Vse ure so natančno preizkušene!

Lasina znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lasina protokolirana tovarna ur v Svič.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

8 vinarjev
(za 1 dopis.) Vsa stano glavni cenik, ki se dopoljuje na zahtevo brezplačno.

Prva tovarna ur

Jan Konrad
c. in kr. dvor. zal. Br. 1554 (Češka.)
Nikel ali jekl. ure na sidro K 6-, 7-, 8-. Vojno-spomin. n. l. ali jekl. ure K 11-, 12-; armadno radij. ure iz niklja ali jekla K 12. Masiv. srebrne. Moskopski remont. ure s sidr. K 19-, 20-. Budilke stenske ure v veliki izbiri po niskih cenah. 3 letno pismono jamstvo. - Pošljite po povzetju. Zam. dovolj. ali denarnazaj.

Dobri brivski in lasestrižni aparati

J. a. britev iz srebra - elda K 530 4, 5 varnostni brivski aparati, pomiki K 5, 5 zn. "Perfekt" s 6 rezili K 16, 20 dvoez. rez. rezila tucat K 5, 6. Lal se-strižn. K 11, 12.

Zamena dovoljena ali de nar nazaj. Pošljite po povzetju ali predplačila c. in kr. dvorni založ. **JAN KONRAD**, izvodna trgov. Br. 17-1, Češko. 112

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

reg. strovana zadruga z ome. enim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjša vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

4 1/2 %

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša koncem 1. 1915 K: 519.848.40. Deležnikov je bilo koncem 1. 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentirajo jamstvene glavnice za 6,089.850 K.

Nacelstvo

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
I. podpredsednik: Karol Follak ml., tovarnar v Ljubljani.
II. podpredsednik: B. Remec, c. kr. profesor v Ljubljani.

Član: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Anton Kralj, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani; dr. Morhar Alojzij, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Bohoric, odv. n. s. k. v Ljubljani; dr. Fran Lapež, odv. n. s. k. v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. g. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odv. n. s. k. v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbo, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, kazenski v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Član: Anton Čačič, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. in rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Blakar, profesor v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. referent in posestnik v Ljubljani.

Kranjska deželna zavarovalnica v Ljubljani.
p. a. dež. živl. in rentne, nezg. in jamst. zavarovalnica

sprejema zavarovanja na doživetje in smr. otroških dot. rentna in ljudska. nezgodna in jamsvena zavarovanja.

Javen zavod Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.888 — stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.782.227.6

V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232.61

Kot numerus sklenili življenjsko zavarovanje voljavo hkrati za vojno zavarovanje. naj se v lastno korist obrne do četrtinskega področja.

Prospekti zastoni in poštnine prosto.

Sposobni zas opnik se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

! Ako še niste, pošljite naročnino! !

Pridna, poštena služkinja
vajena živine in poljskega dela, se sprejme v službo v Ljubljani. Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo „Domoljuba“ pod naslovom „Služkinja“ 678.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirvana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

4 1/4 %

Rezervni zaklad znašajo okroglo kron 300.000. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.